

ють екологічні проблеми повинно бути пріоритетним напрямком не тільки для державних програм, але й для приватного, в тому числі — банківського бізнесу. Вважаємо, що подальші дослідження можливостей застосування фінансово-кредитних механізмів для впровадження інновацій виступають необхідним фактором підвищення рівня розвитку суспільства та економіки.

Список літератури:

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-IV.

2. Майерсс Т. Р. Інвестиційна діяльність: підручник / Т. Р. Майерсс.

and similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetma

ко. — К. : Знання, 2011. — 423 с.

УДК 336.71

Ю. В. Чершнев,

асистент кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

РОЛЬ ГРОШОВО-КРЕДИТНОГО МУЛЬТИПЛІКАТОРА У ПРОЦЕСІ ЗНИЖЕННЯ ВАРТОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Вартість фінансування інвестиційно-інноваційних проектів є ключовим фактором доцільності їх реалізації в існуючих економічних умовах. Зростання вартості інвестиційних ресурсів призводить до обмеження кола потенційно ефективних проектів, а зниження середньозваженої відсоткової ставки стимулює тенденцію їх бурхливого впровадження у наше життя. Так, зменшення середньої ринкової процентної ставки на кілька процентних пунктів здатне розширити обсяг інвестиційно-інноваційної активності у значно більшому розмірі (рис. 1). Крім того, чим нижчим є рівень процентних ставок в економіці, тим суттєвішим є приріст реалізованих проектів. Якщо поглянути на рейтинг найбільш інноваційних країн світу, складений бізнес-школою INSEAD (GlobalInnovationIndex 2013), то на його чолі можна побачити лише країни з надзвичайно розвиненою банківською системою та, як результат, низьким рівнем відсоткових ставок.

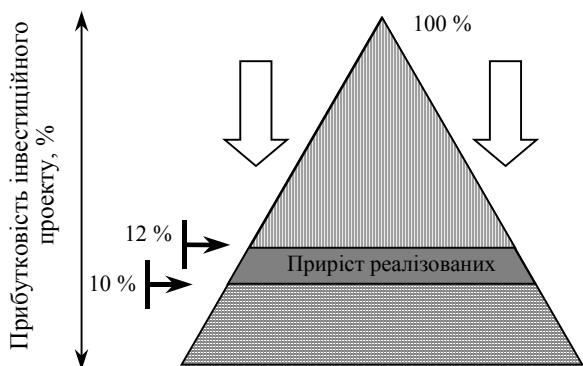


Рис. 1. Піраміда потенційних інвестиційних проектів, ранжованих за рівнем їх прибутковості

У сучасній економіці простежується дуже тісний взаємозв'язок між обсягами грошової маси (пропозиції грошей), рівнем відсоткових ставок і темпами економічного зростання. Розширення маси грошей з M_1 до M_2 на грошовому ринку викликає зсув праворуч кривої пропозиції, що також спричинює зниження середньозваженої відсоткової ставки з R_1 до R_2 (рис. 2).

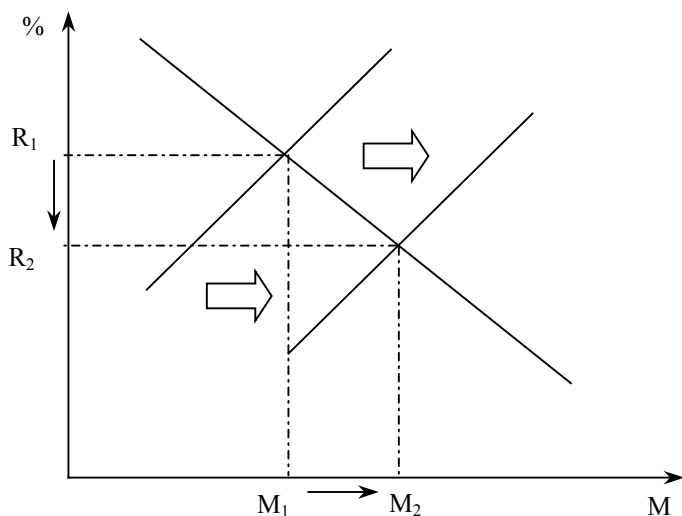


Рис. 2. Вплив зростання пропозиції грошей на стан грошового ринку

Зсув кривої пропозиції грошей можна здійснити шляхом зміни двох принципово різних механізмів: зміни грошової бази та грошово-кредитного мультиплікатора. Збільшення грошової бази прямолінійно впливає на пропозицію грошей і зміщує криву сукупної пропозиції на грошовому ринку праворуч. Процес грошово-кредитної мультиплікації має більший потенціал, оскільки впливає на рівень відсоткових ставок в економіці не лише завдяки експансивному розширенню грошової маси, а й здійснює внутрішній інтенсивний вплив на їх зниження.

Схематично процес грошово-кредитної мультиплікації можна зобразити у вигляді такого алгоритму (рис. 3). Залучення коштів на пасивні рахунки створює передумови для розширення обсягів активних операцій. Проведення останніх у безготівковій формі забезпечує зростання зобов'язань на поточних рахунках клієнтів, що і призводить до розширення грошової маси.

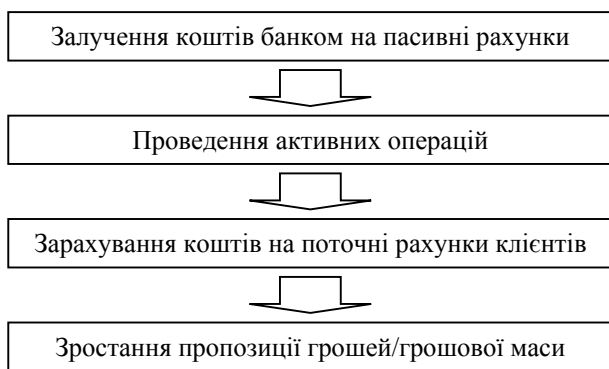


Рис. 3. Алгоритм процесу грошово-кредитної мультиплікації

Впровадження нормативу обов'язкового резервування перетворює безкінечний процес грошово-кредитної мультиплікації у кінцевий, суттєво обмежуючи комерційні банки у можливостях створення додаткових грошей.

У результаті розгортання мультиплікативного процесу у банківській системі відбувається зростання залишків на поточних депозитних рахунках. Оскільки рівень процентних ставок за даним типом депозитів є традиційно низьким на відміну від строкових рахунків, то банківська система отримує у своє розпорядження ресурси з дуже низькою вартістю. Це призводить до розширення

спреду (маржі) між ставками за активними та пасивними операціями і, як наслідок, зростання рівня прибутковості банківської системи. З іншого боку, здешевлення залучених ресурсів при наявності конкуренції у банківському середовищі створює передумови для зниження ставок за кредитними операціями або очікуваного рівня прибутковості від інвестицій (табл. 1).

Таблиця 1

**АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПРОЦЕСУ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ МУЛЬТИПЛІКАЦІЇ
НА СТАН ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ
ТА МОЖЛИВОСТІ ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ ВІДСОТКОВИХ СТАВОК**

Фінансові показники банківської системи	Залучення коштів на строковий рахунок та надання кредиту	Зарахування коштів на поточний рахунок та надання кредиту	Зарахування коштів на поточний рахунок і надання кредиту за нижчою відсотковою ставкою
Залишки коштів на строкових рахунках, грн	100	100	100
Залишки коштів на поточних рахунках, грн	0	100	200
Кредити надані, грн	100	200	300
Середньозважена ставка за пасивними операціями, %	16	$(16+4) / 2 = 10$	$(16+4+4) / 3 = 8$
Середньозважена ставка за активними операціями, %	20	$(20+20) / 2 = 20$	$(20+20+14) / 3 = 18$
Маржа (спред), %	4	10	10

Отже, забезпечення стабільності банківської системи (шляхом розширення можливостей рефінансування під час циклічних проблем з ліквідністю банків), активізація кредитних операцій (шляхом зміни вимог щодо застави та фінансового стану позичальників з акцентом на фазу циклічного розвитку економічної активності) та популяризація безготівкових розрахунків мають забезпечити умови для широкого впровадження інвестиційно-інноваційних проектів.